

Розділ 10

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Л.С. Борисова

к. е. н., доц.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НА РИНКУ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ

Ринок платіжних послуг отримав стрімкого розвитку за останні роки всесвітньо та особливо в Україні. Загострення конкуренції на цьому ринку призвело до боротьби за клієнта, пошуку нових технологій у наданні платіжних послуг та можливості інтеграції в європейський простір ринку платіжних послуг, щоб спростити обслуговування торгівлі з європейськими країнами. Відповідно, «Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року» [1] значними кроками щодо використання нових підходів та технологій сприятиме впровадження Положення європейської директиви про платіжні послуги PSD2, концепції Open Banking та повноцінної інтеграції міжнародного стандарту обміну платіжними повідомленнями ISO20022. Прийняття у середині 2021 року оновленого Закону «Про платіжні послуги» [2] та його поступове введення у дію як раз буде сприятиме: подоланню накопичених розбіжностей у застарілому законодавстві та новим підходам у діяльності платіжної системи, але нові вимоги потребують від існуючих учасників ринку платіжних послуг пристосуватися до вимог нового законодавства.

Звичайно нове законодавство вирішує перешкоди минулого розвитку платіжної системи та враховує потреби сьогодення у розвитку процесу надання платіжних послуг, але нововведення також викликають необхідність подолання певних перешкод у вже працюючих учасників цього ринку. Так, усі вітчизняні банки повинні на протязі певного проміжку часу (НБУ планує це зробити до 2023 р.) перейти на реалізацію платіжних послуг на основі умов положення директиви PSD2. Це пов'язано з необхідністю адаптації європейських вимог та

принципів функціонування платіжної системи до можливостей та принципів роботи національної платіжної системи. В цих умовах, банки повинні стати більш орієнтованими на сам процес надання послуги, аніж на сам кінцевий продукт. Це надасть банкам можливість залишитися активними учасниками ринку платіжних послуг. Задля цього необхідно врахувати необхідність понести великі витрати на розробку та впровадження універсального відкритого інтерфейсу прикладного програмування API (англ. application programming interface).

У минулому розробники таких сервісів потребували адаптації своїх продуктів для кожного окремого банку чи фінустанови, що збільшувало час та витрати кінцевого замовника. Пошук шляхів зменшення витрат та уніфікації API, які допомагали б зв'язувати банківську інформаційну систему та зовнішні інформаційні системи, призвів до появи декількох схожих підходів. Так у Європейському фінансовому просторі, цей підхід щодо відкритого доступу, так званий Open banking, втілюється у Другій директиві про платіжні послуги PSD2, в деяких азіатських країнах (Гонконг, Сінгапур) було запропоновано свої стратегії втілення Open banking [3, с. 61]. Є спроби окремих банків розробити власну структуру Open banking. Втім, розробка такої системи потребує загально-системного підходу та врахування потреб кожного її елемента (банка чи фінтех установи), тобто необхідно об'єднати засилля як корпоративного та державного фінансових секторів, а також великих витрат. З одного боку це перспективи для появи нових фінтех компаній, але з другого боку, це може вплинути на «втечу» клієнтів від банків до фінтех компаній, що буде вимушувати банки розробляти конкуруючі послуги та продукти, або зосереджуватися на самому процесі надані послуг, та виконувати роль посередника на ринку платіжних послуг, щоб залишитися на цьому ринку. У будь-якому разі для банків це новий поклик та додаткові витрати, задля того щоб залишитися діючими учасниками ринку платіжних послуг.

Новий Закон «Про платіжні послуги» надасть значні переваги кінцевим користувачам цих послуг та нові можливості новим учасникам. Але для усіх учасників це все залишається значним викликом: з боку технічних можливостей та готовності платіжної системи (банки та більшість небанківських установ не мають окремого

центру з розробки програмного забезпечення та цифрових технологій, втім вони повинні витратити час та кошти на замовлення подібних продуктів, що у подальшому може зробити дорожчим платіжні послуги та знижує їх конкурентоспроможність); з боку законодавчої бази та регуляторів необхідність використання однакових стандартів у наданні послуг з можливістю інтегрованої взаємодії усіх учасників ринку платіжних послуг, а також дотримування встановлених стандартів звітності, правил реєстрації нових клієнтів та ведення існуючих, тощо.

Цей виклик, якщо він буде реалізований, у встановлені строки, з боку банківської системи та існуючих фінтех установ, зможе перевернути національний ринок платіжних послуг на новий рівень та буде сприяти поживленню економічної активності, завдяки сучасним, доступним та дешевим послугам платіжної системи.

Список використаної літератури

1. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy> (дата звернення: 30.10.2021).
2. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 01.11.2021).
3. Минц, А. Ю., Сиделев П.А. Анализ глобального уровня готовности банковской системы к имплементации концепции «Open Banking». *Вісник Приазовського державного технічного університету* : зб. наук. праць. ДВНЗ «ПДТУ». Маріуполь, 2019. Вип. 37. С. 57–63.